

Mieczysław Bienia, Sławomir Żółkowski

Łyniew, st. XIV, gm. Wisznice, woj.
białskopodlaskie, AZP 66-87/56

Informator Archeologiczny : badania 28, 32-33

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

psowe „Nida Gips” w Gackach. Stanowisko jaskiniowe — pozostałości osadnictwa kultury łużyckiej, przeworskiej, okresów wczesnego i późnego średniowiecza oraz okresu nowożytnego.

Obiekt, znany dotąd w literaturze jako Jaskinia w Krzyżanowicach Górna bądź Jaskinia nad Stawem w Gackach, położony jest w obrębie arkusza administracyjnego Leszcze, ok. 400 m na północny wschód od zabudowy miejscowości Gacki-Osiedle. Stanowisko odkryto w 1991 r. podczas badań geologicznych przeprowadzonych przez J. Gładka i B. Wikika. W wykopie sondażowym wystąpiły materiały ceramiczne, fragm. przedmiotu brązowego oraz szczątki kostne zwierzęce i ludzkie (fragm. żuchwy).

W czasie prac prowadzonych w sezonie 1994 badaniami o charakterze interdyscyplinarnym (geologia, palinologia, archeozoologia i archeologia) objęto w komorze wstępnej dwie z wydzielonych ćwiartek oraz w komorze drugiej obszar sondażowy o powierzchni 2 x 1 m. Łącznie przebadano obszar o powierzchni ponad 30 m² do głębokości ok. 2,1 m. Na tej głębokości natrafiono na poziom wodonośny, podwyższony w stosunku do danych z 1991 r. o prawie 1 m.

Układ nawarstwień w poszczególnych partiach jaskini był mniej lub więcej zaburzony w wyniku długotrwałej działalności antropo- i zoogenicznej. Wydzielono 6 skupisk (5 kości i 1 ceramiki) oraz bruk kamienny. Pozyskany materiał archeologiczny obejmuje: ceramikę kultury łużyckiej (schyłek epoki brązu i początek epoki żelaza), kultury przeworskiej (późny okres wpływów rzymskich), okresu wczesnego średniowiecza (wczesne i późne fazy), okresu późnego średniowiecza i nowożytnego; liczny materiał osteologiczny zarówno zwierząt udomowionych, jak i wolno żyjących; kości ludzkie o nie zachowanym układzie anatomicznym. Wydzielono 15 zabytków, w tym brązowy sierp z guzkiem do rękojeści oraz fragm. brązowej szpili z łabędzią szyjką? W trakcie eksploracji pobrano próbki na zawartość fosforu (glebowe), dendrologiczne, palinologiczne, zoologiczne, malakologiczne.

Prace będą kontynuowane w sezonie 1995.

Leśno, st. 2, gm. Brusy, woj. bydgoskie — patrz: młodszy okres przedrzymski — okres wpływów rzymskich

**Lyniew, st. XIV
gm. Wisznice, woj. białkopod-
laskie
AZP 66-87/56**

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Białej Podlaskiej (Państwowa Służ-
ba Ochrony Zabytków)

Badania ratownicze prowadzili Mieczysław Bienia i Sławomir Żółkowski. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białej Podlaskiej. Drugi sezon badań. Osada kultury łużyckiej.

W 1994 r. przebadano partie stanowiska najbardziej zagrożone zniszczeniem przez dziką eksploatację piasku — zachodnią i północną krawędź wybierzyska piaskowni znajdującej się w centrum wyniesienia zajmowanego przez stanowisko. W czerwcu prowadzono wykopy przy zachodniej krawędzi wybierzyska, a w lipcu przy krawędzi północnej. Łączna powierzchnia przebadanego w 1994 r. terenu (2 wykopy) wyniosła 1,18 ara.

W wykopach badawczych odkryto 5 obiektów archeologicznych (nr 15-19). Obiekty rozrzucone były nieregularnie na całym odsłoniętym obszarze, wykazując wyraźne skupisko (wraz z dwoma obiektami odkrytymi tutaj w 1993 r.) na powierzchni ok. 1 ara, w okolicy północno-zachodniego narożnika wybierzyska piaskowni. Obiekty miały różną wielkość — średnicę od 0,2 do 3 m, głębokość maksymalnie 0,5-0,6 m i różny charakter (osadnicze, produkcyjno-przetwórcze, paleniska).

Największy obiekt nr 15 wchodził w głąb wspomnianego skupiska obiektów przy północno-zachodnim narożniku wybierzyska. Miał on nieregularny, wydłużony kształt (owal-

ny?) o wymiarach 3 x 1,7 m i 0,6 m głębokości (niezniszczona partia pod humusem). Jego wypełnisko stanowiła ciemnoszarozółta ziemia, przechodząca w części przydennej w intensywnie czarną warstwę spalenizny z kilkoma przepalonymi kamieniami. W wypełnisku obiektu odkryto ok. 230 fragm. naczyń glinianych (kultury łużyckiej), nieliczne krzemienie i fragm. polepy oraz fragm. noża żelaznego. Obiekt należy zapewne interpretować jako osadniczą jamę produkcyjno-przetwórczą. W bezpośredniej bliskości obiektu, po jego północnej i południowej stronie odkryto łącznie 58 fragm. naczyń glinianych (kultury łużyckiej) oraz kilka krzemieni.

Ponadto w humusie i pod nim odkryto fragm. przedmiotu z brązu, 121 fragm. naczyń glinianych (kultury łużyckiej?), 7 krzemieni i 1 fragm. polepy.

W sezonie 1994 zabezpieczono przed zniszczeniem 45 metrów bieżących profilu wybieżyska piaskowni w jej najbardziej narazonych na zniszczenie partiach. Działania te w najbliższym czasie będą kontynuowane przy pozostałych odcinkach ścian wybieżyska.

Wyniki dwóch kolejnych sezonów badawczych na stanowisku w Łyniewie (st. XIV) wyraźnie poświadczają istnienie osady kultury łużyckiej (z IV okresu epoki brązu?) na wyraźnie wyodrębnionym i wyizolowanym, wyspowatym wyniesieniu w obrębie dna doliny rzeki Zielawy. Osadnictwo to nie miało zapewne zbyt intensywnego charakteru, ale zajmowało cały obszar „wyspy”. Obiektami mieszkalnymi były tu prawdopodobnie szalasy lub naziemne konstrukcje słupowe, które nie pozostawiły po sobie wyraźnych śladów. Odkrywamy za to liczne obiekty o charakterze przetwórczo-produkcyjnym, zapewne o zróżnicowanej funkcji.

Mirocin Dolny, st. 78
gm. Koźuchów, woj. zielono-
górskie
AZP 65-14/123

Muzeum Archeologiczne Środkowego
 Nadodrza w Zielonej Górze

Badania prowadziła Julia Orlicka. Finansowane przez Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza. Drugi sezon badań. Cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej z III-IV okresu epoki brązu i okresu halsztackiego C-D.

Badania wykopaliskowe na cmentarzysku w Mirocinie Dolnym prowadzone były od 11.07. do 05.08.1994 r. Przebadano obszar o powierzchni 4 arów. Odkryto 24 groby, wszystkie na dwóch arowych działkach usytuowanych na kulminacji, prostopadle do wykopów badanych w roku ubiegłym. Na działkach wytyczonych na terenie płaskim, na południe od pozostałych, wystąpiły jedynie jamy wyznaczające południową granicę cmentarzyska.

Odkryte w tym sezonie groby należą do dwóch różnych faz użytkowania cmentarzyska: starszej, datowanej na III do III/IV okresu epoki brązu (8 grobów) i młodszej, datowanej na okres halsztacki C-D. Łącznie z fazami wydzielonymi w sezonie ubiegłym mamy do czynienia z cmentarzyskiem funkcjonującym nieprzerwanie od III okresu epoki brązu do końca okresu halsztackiego.

Groby fazy młodszej, halsztackiej, skupione były w zachodniej części działek i wyraźnie łączą się z grobami tej samej fazy odkrytymi w ubiegłym sezonie. Były to wyłącznie groby pojedyncze, czyste lub ze śladami resztek stosu na dnie, kilkakrotnie wyposażone w dużą ilość prymitywnie wykonanych małych przystawek lub żelazne szpile z łabędzią szyjką. Groby starsze tworzyły skupisko w części południowo-wschodniej. Są to pochówki jedno- lub dwupopielnicowe, czyste, często oznaczone nieregularnie rozmieszczonymi kamieniami bezpośrednio nad popielnicą lub obok. Popielnicę stanowiło duże, baniaste lub guzowe naczynie z cylindryczną szyjką, nakryte dużą misą z lejkowato rozchylonym wylewem lub płaskim kamieniem. Przystawki ułożone były po wschodniej i zachodniej stronie popielnicy, najczęściej dnem do góry. Nieliczne fragm. ozdób brązowych znajdowano najczęściej wewnątrz urny.